

vestlige Tyskland, og at de først den 3. maj begyndte et kapløb på grund af et ubegrundet rygte om, at russerne ville landsætte tropper i Danmark. Bornholm bekymrede de sig dog ikke om. For russerne drejede det sig imidlertid hele tiden om Berlin og formodentlig også Prag. De havde, som forfatteren bemærker, øjensynlig ikke begrebet, at Danmark var verdens navle. Dog, deres arkiver er utilgængelige, vores viden er endnu utilstrækkelig.

En optrævelse af myten om kapløbet i Nordtyskland har ikke den store betydning for vort billede af dansk besættelsestid, men behandlingen af tidligere myter kaster lys over nogle af de mest centrale spørgsmål i Danmarks historie 1940-45. Tak til Danmarks Radio, som uddeler Rosenkjærprisen, og tak til forfatteren for denne i bedste forstand populære bog.

Christian Tortzen

Eric S. Einhorn: National Security and Domestic Politics in Post-War Denmark, Odense University Press, Odense, 1975.

Forfatteren er assistant professor i politologi ved University of Massachusetts, Amherst. Det bør imidlertid ikke afskrække historikere fra at læse bogen. I betragtning af, at den er skrevet af en amerikansk politolog, er den særdeles uamerikansk: en bred fremstilling af dansk sikkerhedspolitik fra 1945 til 1961 med hovedvægten lagt på samspillet mellem partiernes sikkerhedspolitiske og indenrigspolitiske holdninger ved den løbende udformning af sikkerhedspolitikken i de første 12 år af NATO-medlemsskabet.

For dette samspil var Det radikale Venstres parlamentariske placering afgørende. Da partiet i midten af halvtredserne igen begyndte at interessere sig for at få indflydelse på den aktuelle økonomiske politik, og Venstre og Det konservative Folkeparti førte »de korslagte armes politik«, kunne de radikale sælge deres støtte til regeringen for indrømmelser i forsvarspolitikken. Einhorn påviser, at den økonomiske politik fik primatet både hos Socialdemokratiet og VK-partierne.

Vanskelighederne med udformningen af dansk sikkerhedspolitik hang dog ikke alene sammen med partiernes indenrigspolitiske interesser. I første halvdel af halvtredserne gav opbygningen af en fælles kommandostruktur i NATO, spørgsmålet om Grækenlands og Tyrkiets medlemskab, Vesttysklands deltagelse i det vestlige forsvarssamarbejde samt enkelte andre sager anledning til betænkeligheder også i de tre store Atlantpagtpartier.

Forfatteren hævder (s. 32), at »adskillige ledende« socialdemokrater i oktober 1952 undlod at stemme imod en kommunistisk dagsorden vedr. flystationeringen. Det er en undervurdering både af partidisciplinen og af enigheden om sikkerhedspolitikken i Socialdemokratiet. Alene Bodil Koch undlod at stemme. En anden – ikke uventet – fejl er, at Mogens Glistrups berømte telefonsvarer tages som udtryk for, at Fremskridtspartiet har slået ind på »a strong anti-defense line« (s. 83).

Forfatteren gør opmærksom på, at man i Danmark er særdeles restriktiv med at tillade adgang til dokumenter om landets udenrigspolitik. Han er dog for beskeden til at nævne, at vi her kunne lære noget af USA.

Erik Beukel

Günter Wallraff, Eckart Spoo: Unser Faschismus nebenan. Griechenland gestern – ein Lehrstück für morgen, Köln, 1975 (Kiepenheuer und Witsch, pocket 56).

Denne bog fremtræder som et indlæg i debatten om fascismens fornyelse i Grækenland, men er i realiteten et forsøg på at påvise fascistoide understrømninger i BRD, og dér,

specielt i CSU-kredse. Bogen indeholder halvdokumentariske beretninger fra det græske diktators fængsler, avisudklip, protokoller fra retssager imod græske modstandsfolk og en beretning om Wallraffs protestaktioner i Grækenland i 1974, som indbragte ham fjorten måneders fængsel.

Ved hjælp af disse strejflys over græske forhold og over de tyske højrekredsers holdning til dem, lykkes det forfatterne at påvise en del forbindelser imellem vesttysk kapital og det nye højre omkring Franz-Josef Strauss på den ene side og militærdiktaturet på den anden side. Dette er vel næppe noget nyt, og specielt Forbundsrepublikkens tvetydige holdning til det græske diktatur har længe været kendt. Bogens afgørende mangel er, at forfatterne ikke arbejder med et stringent fascismebegreb. De når ikke længere end til en meget engageret, men kun journalistisk beskrivende skildring af det græske diktators umenneskelige fremtoning og vesttyske kapitalist- og højrekredsers velvillige holdning overfor dette regime. Spørgsmålet om diktaturets sociale og økonomiske indhold, om forudsætningerne for dets opståen og, sidst men ikke mindst, om dette diktatur i det hele taget kan betegnes som fascisme, findes der intet svar på. For historikeren og politologen er bogen derfor uden større værdi, om også de to forfatteres ærlige intentioner og deres politiske engagement bør anerkendes.

Hans-Norbert Lahme

John Wilson Lewis (udg.): The City in Communist China. Studies in Chinese Society, Stanford University Press, Stanford, 1971. xii+449 s. \$ 12.95.

Roderick MacFarquhar: The Origins of the Cultural Revolution. I: Contradictions Among the People 1956-1957. Oxford University Press, London, 1974. xii+439 s. £ 6.25.

Den politiske og erfaringsmæssige interesse for den socialistiske udvikling i Kina er meget udbredt. Dette viser sig osse gennem udgivelsen af en lang række bøger om forskellige aspekter af Folkerepublikken Kinas historie; desværre står bøgernes kvalitet og dermed osse deres anvendelighed som materiale angående de kinesiske erfaringer dog ikke altid i et rimeligt forhold til deres antal og omfang. Dette har sine årsager ikke alene i politisk-ideologiske forhold, der kommer til udtryk derved, at udviklingen i Kina f. eks. analyseres ud fra problemstillinger, der hører hjemme i de vestlige liberalistisk-kapitalistiske samfundssystemer; det skyldes osse store problemer med at få *reelle* og anvendelige, d.v.s. ikke udelukkende politiske informationer angående udviklingen i Kina. De to bøger, der skal omtales i det følgende, repræsenterer i så henseende to forskellige niveauer m.h.t. kvalitet og anvendelighed.

Lewis' antologi, der er det indholdsmæssige udbytte af en række Kinakyndiges symposium på St. Croix i 1968, indeholder foruden en generel indføring af Lewis selv 11 bidrag omkring forskellige spørgsmål i forbindelse med de kinesiske byers udvikling under Folkerepublikken; i disse bidrag behandles spørgsmål som lov og orden, moderniseringen i byerne og hvad der kaldes krisen i byerne i forbindelse med kulturrevolutionen. Det må siges til en vis grad at være problemstillinger fra amerikanske bysamfund, der præger disse artikler. Derfor synes jeg osse, at deres relevans kan være diskutabel hvad angår de kinesiske bysamfund. Dette forhindrer dog ikke, at der i bogen formidles en række informationer, der har almen interesse f. eks. i artiklen om beboerkomiteerne i byerne (af Janet Salaff). Som helhed må bogen dog siges at henvende sig til særlige specialister; derfor har jeg osse svært ved at se, at disse artikler har nogen større interesse uden for sådanne kredse.

I modsætning hertil rummer det første bind af Roderick MacFarquhars stort anlagte